

Predbežné opatrenia

JUDr. Soňa Mesiarkinová, JUDr. Ladislav Duditš

Justičná akadémia, september 2014

Pojem a pojmové znaky PO

- zabezpečovací inštitút
- okamžitá procesná ochrana

Pojmové znaky:

- dočasnosť
- provizórnosť
- primeranosť (IV. ÚS SR 86/2010, III. ÚS ČR 394/01)

Účel predbežných opatrení

- realizácia práva na súdnu ochranu (II. ÚS 37/00, II. ÚS 224/04)
- potreba dočasnej úpravy pomerov účastníkov
- obava z ohrozenia budúceho výkonu rozhodnutia

Sťažovateľ (podobne ako hociktorý iný účastník občianskeho súdneho konania) musí byť pripravený na to, že pomery účastníkov konania sa môžu dočasne upraviť predbežným opatrením. Tento účel predbežného opatrenia sa dosahuje bez ujmy na práve na konečnú, definitívnu ochranu poskytovanú súdom rozsudkom vo veci samej. (II. ÚS 159/09)

Potreba okamžitej úpravy pomerov medzi účastníkmi dočasným predbežným opatrením je kumulatívnou požiadavkou na realizáciu predbežného opatrenia a nedá sa odôvodniť len z abstraktnej možnosti sťažovateľa nakladať s predmetom sporu, ale musí byť aj reálne preukázaná. (III. ÚS 298/08)

Druhy predbežných opatrení

- § 76 ods. 1 – demonštratívny výpočet povinností, ktoré je možné uložiť
- PO pred začatím konania a po začatí konania (§ 102)
- osobitné PO podľa § 75a a § 75b
- neodkladné opatrenia v konaní o dedičstve (§ 175e)
- PO podľa osobitných predpisov

Procesné predpoklady pre nariadenie PO

- návrh - § 75 ods. 2, preukázanie vecnej súvislosti s návrhom vo veci samej (III. ÚS 163/09)
- nariadenie PO bez návrhu
- súdny poplatok

- právomoc a príslušnosť
  - 3Cdo 340/2012 – vzťah rozhodcovského konania a konania vo veci samej
  - čl. 31 Nariadenia Brusel I.
  - II. ÚS 510/2012 – miestna príslušnosť a základné právo na zákonného sudcu
  - skúmanie miestnej a kauzálnej príslušnosti
- účastníci konania o PO, účasť vedľajšieho účastníka
- neexistencia prekážok litispendencie a res iudicata (Stanovisko občianskoprávneho kolégia NS SR č. 25/2011)

Materiálne predpoklady pre nariadenie PO

- osvedčenie ohrozeného nároku
  - vecná legitímácia navrhovateľa vo veci samej
  - nárok nesmie byť zjavne neopodstatnený
- odôvodnenie nebezpečenstva bezprostredne hroziacej ujmy
  - z dôvodov na strane odporcu vzniká navrhovateľovi škoda či iná ujma, prípadne mu takáto ujma bezprostredne hrozí
  - hrozba musí reálne existovať
- preukázanie potreby nariadenia PO (§ 74 ods. 1)
- obava z ohrozenia výkonu rozhodnutia (R 20/1998, R 41/1995, 2M Cdo 5/2005)

Konanie o nariadenie PO

- začatie konania
- fakultatívne pojednávanie a výsluch
- lehoty na rozhodnutie
- forma a obsah rozhodnutia
- lehota na odoslanie
- doručovanie (6Cdo 233/2012)
- právoplatnosť a vykonateľnosť

Dokazovanie v konaní o PO

- pri posudzovaní predpokladov sa vychádza najmä z dôkazov predložených navrhovateľom
- § 75 ods. 8 – rozhodnutie *ex parte* – bez vyjadrenia ostatných účastníkov (6Cdo 31/2012, IV. ÚS 551/2012)
- zisťovanie podstatných skutočností počíta s vysokou mierou skutkovej neistoty
- vedomosť súdu o tom, že zistenia sa môžu zmeniť počas konania vo veci samej
- rozhodnutie je založené na pravdepodobnosti

NS SR 3 Cdo 338/2009, 6 M Cdo 5/2012

NS ČR 20 Cdo 134/1999

Výrok a odôvodnenie PO

Výrok

- odmietnutie podania, zamietnutie návrhu, zastavenie konania
- nariadenie PO:
  - viazanosť návrhom
  - všeobecné požiadavky pre výrok súdneho rozhodnutia
  - úprava vzťahov len do budúcnosti (R 20/1980)
  - uloženie povinnosti tretej osobe - § 76 ods. 2 (2M Cdo 3/2010)
  - určenie lehoty na podanie návrhu vo veci samej
  - určenie času trvania – iba ak odlišne od zákona

Odôvodnenie

- § 76 ods. 4 – skrátené odôvodnenie – stotožnenie sa s dôvodmi návrhu
- odôvodnenie súdneho rozhodnutia a právo na spravodlivý proces
  - § 169 ods. 2 O.s.ř. – stanovisko NS ČR Cpjn 19/2006 z 13.6.2007
  - Nález ÚS ČR IV. ÚS 1554/2008 z 15.1.2009

Opravné prostriedky

Odvolanie

- spôsoby rozhodnutia odvolacieho súdu
- nariadenie PO odvolacím súdom a „rovnosť zbraní“ (ÚS ČR – Pl. ÚS 16/09, ÚS SR)

Dovolanie

- iba podľa § 237 O.s.p.
- ust. § 239 ods. 3 O.s.p. vylučuje podanie dovolania proti uzneseniu o PO

Mimoriadne dovolanie

Generálny prokurátor SR (§ 243g O.s.p.) na základe podnetu osoby dotknutej rozhodnutím súdu (§ 243e ods. 1 a 2 O.s.p.) z dôvodov uvedených v § 243f ods. 1 O.s.p.

Koniec účinnosti predbežných opatrení

zánik – ex lege z dôvodov taxatívne uvedených v § 77

zrušenie – na návrh ktoréhokoľvek z účastníkov, k pominú dôvody – zmena pomerov alebo aj ak neexistovali dôvody pre nariadenie

Trovy predbežného opatrenia

- § 145 OSP – súd nerozhoduje o trovách PO. Vyhovenie návrhu na nariadenie PO nemožno považovať za úspech, pri ktorom sa rozhoduje podľa § 142 OSP. O náhrade sa rozhoduje až pri rozhodovaní o trovách vo veci samej
- výnimka – R 21/1987 – predbežné opatrenie podľa § 72 ods. 4 ZR
- ak sú splnené predpoklady trovy je možné uplatniť ako ujmu podľa § 77 ods. 3 O.s.p.
- ak súd návrh na nariadenie PO podaný pred začatím konania zamietne alebo zastaví konanie musí rozhodnúť tiež o náhrade trov konania – konanie sa končí (II. ÚS 56/05)
- **4 M Obdo 2/2009** – ak súd nevyhlasuje rozhodnutie, je jeho povinnosťou vyzvať účastníka na vyčíslenie trov odvolacieho konania

Náhrada ujmy spôsobenej zaniknutým alebo zrušeným PO

- osobitný prípad objektívnej zodpovednosti bez ohľadu na zavinenie
- žiadne liberačné dôvody
- zodpovedá navrhovateľ

Predpoklady

- podanie návrhu na PO a zánik alebo zrušenie nariadeného PO podľa § 77 ods. 3
- vznik ujmy
- príčinná súvislosť

NS ČR 29 Cdo 3137/2007, III. ÚS SR 387/09